

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Arnestus Archiepiscopatu cedere parans, à Pontif: prohibetur; mortuo Innocentio VI. inter summi honoris Candidatos nominatur. Quantâ gratiâ tunc Romæ floreret, indicatur. Caput XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

deprompta dono Giskræ dedit. Admirati omnes Pueri factum, & providum, & liberalem futurum judicavere. Giskra innexor postmodum auro nummos è collo suspendit, Regiæ gratitudinis monumentum. *Haftenus Æneas Sylvius. Digna certè aternitate temporum narratio.*

Dubium successorem relinquere. *Id maximus Politicorum avo superiore, ut ego quidem sentio, Scipio Ammiratus evidentissimis rationibus ostendit. In discursibus l. 1. toto discursu 2. ut nihil addi possit.*

*In Calendaris
historico. 17.
Maij. 1363.*

Coronata est tertio post die. *Hageciñ secutus sum hoc loco, nam Lupacius, diligens omnino Scriptor, Elisabetham hanc, quartam Caroli Conjugem, longè antè (17. Maij scilicet) diademate regio in Basilica S. Viti coronatam affirmat, cujus scriptoris auctoritas propè me ad mutandam cogit sententiam.*

Arnestus Archiepiscopatu cedere parans, à Pontif: prohibetur; mortuo Innocentio VI. inter summi honoris Candidatos nominatur. Quantà gratiã tunc Romæ floureret, indicatur.

CAPUT XI.

*S. Iustinus nisi
fallor.*

*Syrus in Mé-
mor.*

VEnustè, nescio quis vetus author, scripsit: *amorem tam esse noxium, ut si ipsa virtutes amarent, virtutes esse desinerent; in eamque sententiam Syrus dixit: Amare & sapere vix DEO conceditur. Oderat hunc virtutum suarum amorem*

amorem *Venerabilis Arnestus*, eoque humilitate descenderat, ut non modò virtutes suas, sed seipsum etiam, dignitatèque suam odisset, & grave quoddam scelus esse duceret, si *manus suas*, ut *S. Propheta Job* loquitur, *oscularetur*. Et sanè in tanta apud *Cæsarem* dignitate, & Aularum gloria, in Nobilitatis, doctrinæ, opùmque authoritate & potentia, honoribus non capi, divinum fuit; neque alia facile virtus in Prælatis, & Antistitibus admirabilior & gratior habetur, quàm illa humilitatis innocentia, atq; inter medios honorum Ordines, professa quædam, neque ex Aulæ tropicis & librationis cœlesti motu, aut artis doctâ simulatione, sed ex animi, ut ita dicam, animo, profecta facilitas, omnibus obvia, quæ suam ipsa dignitatem abdicare parata est, ut omnibus subseruiat. Sed difficile est, quod multo ambitu & amore quæsitum est, acquisitum contemnere. At *Arnestus* noster, cum *servire Beatissime DEI Matri MARIE* cuperet, oblivisci se se, exuere unâ se eum omnia, odioque Aulicæ vitæ, totum inter Religiosos viros obsequijs *Beata Virginis* mancipare, & donare constituit. Ac nescio, an non hoc *Arnesti* votum, novum haberi debeat amoris in DEI Matrem exemplum & genus. Nam alij in religiosa vita amplectenda alia merita, & titulos sequuntur (ut salutem suam in tuto ponant, & admittas noxas expient, ut virtutes discant & probent, &c.) *Arnestus* unum illud: quod diceret, sibi in Aula, & Ecclesiæ curis, *MARIE* serviendi tempus deesse, ad eam in ejus honorem ingressurum se vitam, qua unius Virginis obsequio tota consecraretur, & qua facultatem praberet sponsam suam Virginem & Dominam sine impedimento obsecrandi. In Glatz (ait per vetus vitæ scriptor) dimisso Archiepiscopali fastigio, voluit eandem *Canonicorum Regulam* profiteri. Et post: ut posset in ipsius DEI, & Beata ejus Genitricis laudibus liberiori animo perdurare, saepe *D. Clementem Papatam*, *Innocentium VI. Urbanum V.* (sive modernum) per se, & aliquando medijs suis nuncijs (vide *Optimi Præsulis* in sancto proposito constantiam) est precatus: quatenus sibi darent licentiam, gratiâ melioris vitæ suæ, & liberioris ad contemplationem captandam. Sed ipsi scientes ipsum Ecclesiæ suæ sponsa præesse utiliter, ab ipsius vin-

Job. 31.

Arnestus Aulicæ satur.

Venerabilis Arnestus religiosam vitam affectat; sed à Pontificibus Romanis prohibetur.

Canonicorum Reg. S. Augustini.

culo cum absolvere minimè curaverunt. Nimirum qui voluntatem hanc Religionis injecerat, idem facultatem perficendi negavit. DEVS; excitat ille in animis cupiditatem aliquando rerum maximarum, sed eâ impetratâ contentus, præmium nobis Sanctorum parat in cælo. Repulsam à Summis Pontificibus toties passus *Arnestus*, desiderare tamen nunquam cessabat, pennasque sibi columbæ dari, quibus in solitudinem avolaret, & requiesceret apud DEI Matrem, sæpius ardentè optabat: *In signum* (ait idem vitæ scriptor *Arnesto* coævus) *hujus sui desiderij præfati, coram Imaginibus DEI, & B. Virginis, quas quandoq; in vitris, & alijs coloratis picturis, fieri procurabat, deflexo in terram poplite pingebatur, ante cujus pedes omnia Insignia Archiepiscopalia, tanquam ab eo dimissa & abjecta propter DEVM, pingebantur.* Expressit nimirum in Imagine *Arnestus*, quod postea *Alfonfus Magnus* Arragonum Rex, nobili sententiâ extulit; quem, cum nescio quis beatum ob maximas opes prædicaret, mirareturque, ac identidem ex Rege quæreret: *fierine posset, ut tantus Monarcha in egestatem aliquando incideret? respondisse tradunt: finem brevi omnium earum opum futurum, si Sapientia venderetur.* Idem sentiebat *Arnestus*, neque modò fluxas opes, sed etiam dignitatem omnem suam, ut hanc cæli margaritam (amorem & gratiam Virginis) mercaretur, prodigere, & vendere omnia sua, ut Evangelicus ille mercator, non dubitabat. Jam verò cum maximè infra omnes demittere sese cupit *Arnestus*, & ad religiosam contemtâque Mundo solitudinem anhelat, divino consilio tot simul, tantique in ejus caput honores incidere, ut ad eos tolerandos superandisque longè majore, quàm unquam antè humilitate opus esset; *Exaltat enim humiles DEVS*, ut æterno oraculo DEI Mater, conscia secretorum, vaticinatur; nam ut *Angelice & humane prædestinationis Ordo per humilitatem cœpit* (quod SS. Ecclesiæ Patres docent) ita divinâ Providentiâ agente, ij ad dignitates humanas facilius perveniunt, qui ad dignitates erubescunt. Quid enim humili *Arnesto* ad Posteritatem gloriosius esse potuit, quàm, etsi inter *Cardinales* nondum censeretur, dignum tamen existimatum, quem *Beatissima*

*Tanerm. l. 3.
de gestu Al-
fonsi Magni
Arragonum
Regis in præm*

*Arnestus cõ-
temnit mun-
di gloriam.*

Lucæ 2.

tissima Sedis Romane Majestas deceret? Explicuit rem totam illorum temporum historicus (quippe *Urbanum V. modernum Pontificem* vocat) & explicuit audacius fortasse, quam nostri sæculi delicata patientia ferat: *Magno*, inquit, *ab omnibus hominibus affectu dilectionis fovebatur Arnestus, præsertim in curia Romana: dum enim ex jussu Imperatoris ipsam Curiam Romanam, quam sæpius in Legationibus ipse Imperatoris visitabat, intraret, Papa & Cardinales ipsius, singulari ipsum honore præ ceteris honestabant, ejusq; verbis credentes, in ipsius petitionibus, & legationibus gratiosius expediebant. Communis igitur Domini Papa, Cardinalium, & aliorum Prælatorum, Cleri & Populi assertio proclamabat: non habere Alemanniam, imò totam Ecclesiam DEI, talem Prælatum, qui observaret legem Excelsi; mortuòq; Innocentio Papa VI, propter ipsius Virtutes & mores, per certos Cardinales, in Papam fuit inter alios nominatus, & forè ab omnibus fuisset electus, si nationis aliene ab eorum non fuisset. Sæpe etiam voluit eum Papa in majorem dignitatem promotione vocare, sed mens provida, non ambitiosa, honores respuit, qua habitam, ut prædixi, affectabat, si habuisset licentiam, etiam Archiepiscopalem dimittere dignitatem. Non mordax lingua inebriet gladium detractionis in sanguine, quia præmissa notatione disposui; sed ut tibi non detur opportunitas detrahendi: sed de ulteriore laude viri scilicet digni memoriæ discediunda resilio. Hæc Viriæ Scriptor, qui cum addit obtrectatores, & ebrias sanguine linguas, se timere, ideoque referendis Arnesti laudibus abstinere, satis indicat maximis ejus virtutibus (ut alijs sanctissimis Viris) adversarios, & invidos non defuisse;*

nulli pars amula defuit unquam,

Quæ gravis obstreperet laudi, stimulisq; malignis;
Facta sequebatur, quamvis ingentia, Livor.

Venenum aspidum insanabile sub labijs eorum, qui bene de alijs loqui nesciunt, & alienam laudatione, quæ *Invidia* natura est, vulnerantur. In quos verò potissimum hoc telum vitæ scriptor contorserit, scire non possum. Latent videlicet eorum nomina, nec

Nota

Nota

A. 1362

Nota

Arnesto invidi & amulii non defuerunt.

Claud. l. 3. de laudibus Scilicet.

Ezech. 17. v. 9. in Scriptura domus Israël scribentur, cum contrà ejus, cui sic invidabatur, *Arnesti* nomen & gloriam, nulla possit dies delere.

Notæ in Caput XI.

Voluntas
bona à DEO
pro facto ac-
cipitur.

P. 2. hist. Sot.
L. 8. N. 214.

DEUS aliquando voluntate contentus. Hoc inter lumina cœlestia A. R. P. Jacobi Laynez Societ. IESV Præpositi Generalis, & Pontificij in Concilio Tridentino Theologi, viri scientijs omnibus, & prudentia laude conspicui Sacchinus retulit: frequenter, inquit, habebat in ore, qui magna quadam DEI causâ appetent, vel recessum ad Religiosam Vitam, vel perfectionem ad Indos, & horum similia, si minùs assequi possent, verabat inde argumentari: nè mentem illam quidem divinitus sibi immisissam esse. Nam DEVM nonnunquam Operis voluntatem ijs injicere, à quibus non rem, sed voluntatem duntaxat, & conatum velit. Ita laudatum Davidis Templi extruendi consilium, sed effectum Salomoni filio reservatum.

Porro voluntas efficax, cum deest præstandi facultas, æquale cum facto habet meritum, ut probat Lorinus S. I. ex S. Gregorio C. 3. in Acta V. 6. §. contentus.

Deflexo in terram poplite pingebatur.

Descriptio
altaris, quod
Glacij Cano-
nicis curârat
Arnestus.

Vidi unam ejusmodi Arnesti Imaginem, a trecentis & pluribus annis conservatam, Glacij in Templo Cœnobij RR. PP. Conventualium S. Francisci, qua, cum Basilica S. Mariæ ab Arnesto structa in arce Glacensi deiceretur, eò translata fuit. In ea Tabula, summâ pictoris arte, expressa, formosissima Regina instar, sedet Beatissima Virgo, & IESVLVM puerum ludentem gerit in sinu; ante DEI Matrem omnium dignitatum insignibus exutus flectit Archiepiscopus Arnestus: Insulâ, Pædo, Patriarchali Cruce, Archiepiscopali pallio, veste, totòq; Ecclesiæ apparatus ante Virginis pedes strato, exutis etiam chirothecis Episcopalibus, quas cum anulo ante Virginem ponit. Quâ Imagine videtur Arnestus expressisse illud, quod 24. Seniores agunt in cœlo, qui acceptas

de capitibus coronas, ante thronum Agni deponunt. Circa hanc grandiore[m] Imaginem (ut doctam pietatem Optimi Prasulis agnoscas) depictæ in parvis Imaginibus sunt Curæ Divæ Virginis circa puerum IESVM: ut Nativitas, in qua dives Mater ipsa esse cupisset; tum Circumcisio, quam anxie spectat; deinde Fuga in Ægyptum, ne sequantur milites Virgo times; tandem IESV puer in templo docente, sollicita Matris & Iosephi Patris circumcuratio depingitur, &c.

Angelicæ & humanæ Prædestinationis Ordo per humilitatē cœpit. Verba sunt hæc R. P. Jacobi Pinro in suo Christo Crucifixo; quam sententiam, adductis Sanctorum Patrum testimonijs, solidissimè probavit. De Angelis quidem lib. 2. tit. 1. loco. 6. n. 9. & 10. De hominibus. L. 2. tit. 1. loco. 4. n. 20. 21. & seqq. loco 6. n. 29. & L. 4. tit. 1. loc. 8. n. 20. & seqq. & n. 12. 13. 14.

Etsi inter Cardinales nondum censeretur

Non semper ex Cardinalium numero Pontifices sunt lecti

Iam hinc provideo, non defuturos, qui mirabuntur fieri potuisse, ut Arnestus nondum Cardinalis, Pontifex ab aliquibus nominari posset. Qui id mirantur, satis ostendunt se Romanorum Pontificum Vitas non legisse, minúsque in historijs esse versatos: an enim Urbanus, Alexandri IV. successor, Cardinalis fuit? sanè post Urbanum, Joannes Vercellensis Generalis Prædicatorum, Pontifex fieri debuit, sed quia aberat, Guido factus est. Eugenius ex Abbate, Clemens V. ex Archiepiscopo Burdegalensi creantur. adeoque hoc ipso tempore Arnesti loco Urbanus V. electus est ex Abbate Massiliensi, ut Genebr: & Gaulterus noster notaverunt. Laynius Soc. IESV Generalis, post Pauli IV. mortem, jam à 12. Cardinalibus Pontifex erat nominatus, nisi properè è conclavi se proripuisset, ut narrat Sacchinus p. 2. histor. Societ. l. 3. n. 47. Habitabant id temporis Romani Pontifices Avenione, unde toto fere illo sæculo Galli sunt creati. Vide Onuphrium, Genebrardum, Ciacconum, aliósq; de his rebus agentes. Innuit aliquid de toto hoc negotio, quantum ad Arnestum pertinet, subobscurè licet, Annalium Ecclesiasticorum egregius Scriptor Raynaldus, cum post

In Chronolog.

Raynald. in Annal. Eccl. T. XVI. Anno sentias 1362. N. 6.

372 DE VITA VENERABILIS ARNESTI LIB. III.
rentias Nationum studiis actos, & alios, ut è Collegio Cardinalium Pontifex legeretur obnixos, alios, ut extra Collegium quispiam nominaretur, contendisse significat.

Sanctissimis Viris adversarios non defuisse.

Eam rem probatam in plurimis Opusculis Spiritualibus R. P. Nicolai Lancicij S. I. invenies. Sancti sunt in signum, quibus contradicitur, & gladius detractionis animam eorum pertransit. Ribera in C. 1. Apoc. n. 16. & Cap. 13. n. 22. & C. 19. n. 26. lingua, gladius acutus. Lorin. in Psalm. 56. v. 5.

Latent Obrectatorum nomina. Hec infelicitas eorum est, qui aut carpunt, aut invident.

Ingenium enim omne in alienis consumunt, non in suis: Parva doctrina, sed grandis superbia signum esse solet, obrectandi pruritus; ratio in promptu: quia si quid ipsi unquam præclarum facere scirent, aut fecissent, viderent sine dubio, non omnia, quæ ab humano ingenio proficiuntur, divinitatem quandam habere posse, ut nihil fieri perfectius in eo genere possit. Quod si tamen ingenium suum periclitati sunt aliquando, putantq; nihil divinius à quoquam dici aut fieri potuisse, quæ tandem hæc & quàm stulta superbia! Porro latere nomina obrectatorum, contra, bonorum æterna esse, in simillimo argumento, levisimus aliàs Poëta, Epigrammate docuit.

Qui bonis
adversantur,
nomen amittunt.

Est in Evangelio, verum sine nomine, Dives;
Pauper ubi æternum Lazare nomen habes.

Arnestus Legatus Apostolicus
primùm, mox S. R. E. Cardinalis creatur:
sed brevi post tempore sanctissimè excedit è vita.

CA.